

**INTERNATIONAL FEDERATION OF WOMEN LAWYERS
(FIDA) NIGERIA**

**ỌCHỊCHỊ IKPENKWUMOTA MAKAN
NDỊ DARA IWU NA ỤRUALA NKE
ANAMBRA STEETI AFỌ PUKU
ABUỌ NA IRI (2010)**

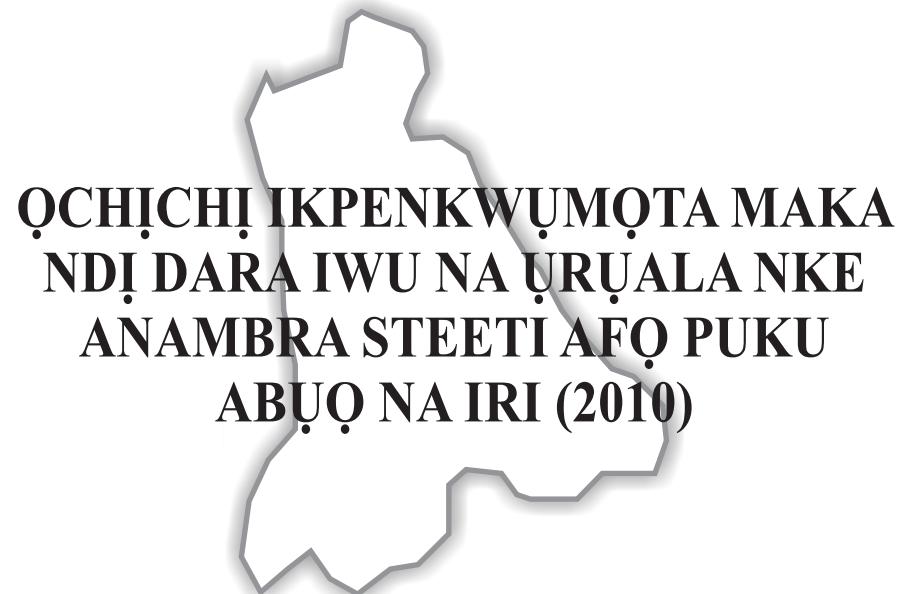
With Support From
**MacArthur
Foundation**

o mere mana tulezie ***afo onye ahụ, omume, na ọnodụ isi adighị mma (ipu ara)*** nakwa ihe ihe ndị ọzọ gbasara iwu ahụ ọ dara, ụlọikpe ga-ahụ na ọ baghi uru nye onye ahụ ntamaahụhụ ọbụla, ụlọike nwere ikikere ịtọhapụ onye ahụ na ọnodụ nnwale omume, ụlọikpe agaghịkwa ga n'ihu ikpe ya ike maqbụ maa ya ikpe, Ọ ga-enye iwu ndị a.

- (a) Ka akachapụ ebubo ahụ e boro onye ahụ
- (b) Ka a hapụ onye ahụ dara iwu ma ọ bùrụkwa na o tinye aka *na nkwa e dere ede jikorọ ya na ụlọikpe nke ejị ego wee kwee na ya* ga-eme ezi omume n'oge agaghị e pekarị *otu afo* na agaghị *afo ato*.

**INTERNATIONAL FEDERATION OF WOMEN LAWYERS
(FIDA) NIGERIA**

NDİNAYA	2
MMALITE	8
NJIDE ONYE DARA IWU: ETU E SI EME YA	8
AGAGHỊ EJIKPA ONYE AHỤ AHỤ N' UZO ỌBU LA	8
AKWUKWỌ NJIDE NWERE IKE İDİ IRE N'AKA ONYE ỌZỌ ABUGHỊ ONYE UWEOJII	9
AKWUKWỌ IKIKERE NJIDE NWERE IKE İDİ IRE N'AKA ONYE ỌZỌ ABUGHỊ ONYE UWEOJII	9
USORO IZIPUTA AKWUKWỌ IKIKERE NJIDE	9
IKIKERE İJİDE MMADU N'EJIGHỊ IKIKERE NJIDE OZIBGO	10
IJIDEKWA ONYE NA - ACHỌ ỊGBAPU	10
AKWUKWỌ NZIPUTA ỌCHUCHỌ (NNYEFE NA NZIPUTA) IKPE NDỊ GA – ENWE IKIKERE AKWUKWỌ NNYOCHA	10
ỊTOPU ONYE A NA – ENYO ENYO	11
ONYE GA – EBINYE AKA N' AKWUKWỌ IKIKERE ỌCHUCHỌ	11
OGE E NYERE MAKAKA AKWUKWỌ NZIPUTA ỌCHUCHỌ İDİ IRE	12
ONYE A GA – ENYEFE AKWUKWỌ NZIPUTA ỌCHUCHỌ	12
OGA A GA – EJI NYEEFE AKWUKWỌ NZIPUTA ỌCHUCHỌ	12
ONYE NWE EBE E MECHIRI EMECHI INYE OHERE MAKAKA NNYOCHA	12
INYEFEE IKPE N'ULQIKPE STEETI ỌZO	13

IKEE IKPE (MPÜTARA IKPE) (JUDGEMENT)
Ntule ụloikpe maka ikee ikpe e kpere nke na-abịa n'ihiu.

NTULE ULQIKPE MAKAIKEE IKPE E KPERE

Mgbe mmadu abụo na-ekpe ikpe mechiri ikpe ha, ụloikpe ga-ebughị ụboghị ikpe maka ikee ikpe (mpütara ikpe) ụloikpe ahụ.

ỊTỤ MKPQRQ (SENTENCE AND IMPRISONMENT)

(*Nchekwa maka ikee ikpee e kpere (mpütara ikpe) nke na- abịa n'ihiu.*) Ọ bụrụ na a maara mmadu maka iwu Ọ dara, ụloikpe nwekwara ike ịhapụ ya ka ọ lawa mgbe *onye akaebe (nkwado ya)* binyechara aka ma kwụo ego ụloikpe a sıri ya kwụo, n'ọnodụ a, ụloikpe ga-agwa ya ka ọ lawa ma bịa n'uboghị a kara n'odịihu i maara mpütara ikpe ya.

MGBE A CHOPUTARA NA NWAANYI A MAARA IKPE DÌ IME

Mgbe a choputara na nwaanyi a maara ikpe di ime. Ọ bụrụ na nwaanyi ka a maara ikpe maka *nnukwu iwu (nke nwere ike I wetara ya ọnwụ)* dì ka ọ dì usoro iwu ma nwaanyi ahụ dì ime, ikpe ọnwụ a mara ya ka a ga-atugharị ọ bụrụ iga *nга mріру Ѧка (life imprisonment)*

QNODU NNWALE OMUME (OGE NNWALE)
(*Oge/Onodу e nwere ike ịtōhapụ onye dara iwu.*)

Ọ bụrụ na e boro mmadu ebubo na ọ dara iwu ntamaahụ nke ụloikpe, ma ụloikpe wee choputa na ọ bụ eziokwu na ebubo ahụ bụ ihe

Ọ bụrụ na ụlọikpe na-ekpe ikpe n'ebe abụghị ụlo, ikitere ahụ a nyere ka ọhanize ka a ga-ewere dị ka ike imachijibido ha ịbjia nso ebe ụlọikpe na-ekpe ikpe. Ma ọ bụrükwa uche onye ọkaikpe ka ya nwee ike ịnụ ihe na-agà na nnwale ikpe maqbụ ya nwee ike kparita ụka ya na onye ọbụla a hapurụ ka ọnqđu n'ikpe ahụ.

NGUPUTAEBUO E BORO MMADU

Onye a ga-anwale n'ulọikpe maka ihe a sịri na ọ mere, gaghi edewe ihe akaebe beresø ụlọikpe e nwere ihe ọ gbadoro ụkwụ wee sị ya mee nke ahụ. Ihe a sịri na o mere ka a ga-apütara ya ma kowakwara ya na ojuju afụ nke ụlọikpe nke onye ga-eme ya bụ onye օru ụlọikpe (Registrar) a ga-akpø onye ahụ ka o kwuo na o mere ihe a sịri na ọ mere ka o megħi beresø onye ahụ kwasiri i nweta akwukwø ụlọikpe a nataghị ya n'uzo iwu kwuru

IKIKERE ỤLỌIKPE NWERE

IKIKERE ỤLỌIKPE NWERE ILE, EBE, ONYE MAQBỤ IHE GBASARA IKPE DỊ N'ULỌIKPE

Ọ bụrükwa na n'echiche ụlọikpe nakwa maka ikpenkwumoto, ụlọikpe nwere ike ilee *ebe, mmadu* maqbụ *ihe* metutara ikpe ahụ; ụlọikpe ga-ebugharị ikpe n'ebe ahụ ma gawa n'ihi ikpere ikpe ahụ maqbụ bugharija ikpe ahụ ma gaa n'ihi ilee anya *n'ebe, mmadu* maqbụ *ihe* metuta ikpe ahụ

ONYE NA-AZARA ỌNU YA N'ULỌIKPE GA-ANQRIRI MGBE ỤLỌIKPE NA-EME NLELEA

Onye na-azara ọnu ya n'ulọikpe ga-anqrirị mgbe ụlọikpe na-eme nlele.

MGBOCHI IDA IWU DỊ ICHE ICHE NCHEKWA ONYE A NÀ – ENYO ENYO	13
NCHEKWA ONYEOMEKAOME	14
IKIKE İJU İNABATA NDỊ NKWUDO (SECURITIES)	15
USORO İJU İNABATA ONYE NKWUDO (SECURITY)	15
IGBAPUTA MMADU N'AKAEBE INABATA MMADU N'AKAEBE NA – EJIGHỊ AKWUKWO IKIKERE NJIDE	16
OGE ỤLỌIKPE UKWU NWERE IKE IKWE KA ANAPUTA MMADU N'AKAEBE	17
MGBE ỤLỌIKPE INYE MMADU (BEELU) IDA NNUKWU IWU (NKE NTAMAAHŪHŪ YA BỤ ỌNWỤ)	17
MGBE OZO ỤLỌIKPE NA – ANABATA (BEELU)	17
IHE EJI ANAPUTA MMADU BEELU	17
NDỊ MGBAPUTA NA (BEELU) NDỊ MGBAPUTA N'AKAEBE İNABATA (BEELU) MGBE A JUSIRI YA	18
IDE AKWUKWØ MAKÀ INYE (BEELU) INYE ONYE MGBAPUTA (ONYE AKAEBE)	18
OKAIKPE UKWUU NWERE IKE IMEGHARI (BEELU) ỤLỌIKPE (MAJIE) MAQBỤ NKE NDỊ UWOJI	18
IHE ONYE A MAA AMA GA – EJI GBAPUTA MMADU E JI EJI UDI ỌNQĐU İNABATA NDỊ NKWUDO	19
QNQĐU A GA – EJI NABATA (BEELU)	19

NTOPU ONYE E JI EJI N'EBE EJI YA	19
ONYE NKWUDO (ONYE AKAEBE) GBAA OSO A GA – ETINYE YA N'ULQ MKPQRQ	20
NTUGHARI UCHE MAKAKA EGO (BEELU) NKE ONYE QKAIKPE MAQBÜ ONYE UWEJII DEBARA	20
IME KA NDÍ A NA – EKPE IKPE NA NDÍ AKAEBE NA – ABIA N' ULQIKPE UBQCHI A KARA IKPE	21
ITINYEGHACHI ONYE DAARA IWU N' ULQ NNCHERE IKPE NA USORO NDÍ OZO DÍ MKPA MAKAKA JGA N'IHU IKPE	21
MAJIE NWERE IKE IDOTE MMADU N'ULQ MKPQRQ	21
NJIKERE NAKWA EJU A GA – EJI IHE ONYE OSIARÍ RU URO IKIKERE MAKAKA NNYOCHA IDA IWU NKE MAJIE AGAGHKWA ADÍ IRE NA STEETI	21
A GAGHÍ ENWEZI NNYOCHA OZO KAMA A GA – ENWE IHE AKAEBE GA – EGOŠI MAQBÜ NAARU OZI KA A GA - ACHOZI	22
IHE USORO IWU ULQIKPE ADABAGHI ADABA NA – EWETA E DEZUHGI AKWUKWQ ULQIKPE NA AKWUKWQ IKIKE NJIDE, AGAGHÍ EGBOCHI ITULE IKPE	22
IKIKE ONYE ISI IWU NA GOQMENTI NA USORO IWU MPU NA URUALA	23
OZI ONYE ISI IWU NA GOQMENTI	23
INYE NDUMODU IHE GBASARA IWU NA - ITUZIRI NDÍ UWEJII AKA	23
IKWUSI IKPE MPU NA URUALA NA NTUZIAKA ONYE ISI IWU GOQMENTI	24
IWUBE IWE GBASARA MPU NA URUALA	24

aghara nke ga-eme na ikpe ikpe ahü agaghí ekwekwa omume, mezie ka ọ ghara ikpere ya bụ ikpe gawa n'ihu.

ONYE OKWAIWU MAKAKA ONYE MKPESA NA ONYE A NAEBO EBUBO

Onye mkpesa na onye a na-ebo ebubo nwere ikitere ichorø onye ọkaiwu maka okwu ha.

ONYE A KPQCHIRI NWERE IKE ICHQ OKAIWU MAKAKA IKPE YA

Ọ bürü na a kpochiri onye a na-ebo ebubo, a ga-ekwe ka ọ chorø ọkaiwu mgbe ọbula okwu malitere.

IKIKERE QHANEZE NWERE IBIA GEERE IKPE N'ULQIKPE

Na nkebi nke narị ato na ise (305(1) nkega nke mbụ ruwene isi na nkebi nke *nari ato na isii (306) ruo na nari ato na asato (308)* nakwa iwu ndí ozo e deere metutara ha, ụlo maqbü ebe ọbula a ga-anø lebaa ikpe anya dí ka ọ dí n'iwu ga-abụrịri ebe qhaneze ga-enwe ike ibata ma bürükwaa ebe maqbü ụlo ga-erute ha nke oma.

IGBOCHI QHANAEZE IBIA NSO EBE ULQIKPE NA-EKPE IKPE

Onye (*Joji*) maqbü (*Majie*) nō n'isi na-anwale ikpe nwere ike na mkpebi nke ya ma bürükwaa ihe iwu nyere na nkebi narị ato na asaa (section 307), chupụ qhaneze n'oge ọbula ọ chorø n'igbado ụkwụ ka e wee nwee ọnodụ dí mma nke udo n'ulqikpe.

NKOWA MAKAN QDIDI IHE E NWERE ENWE NA QDIDI NDI MMADU N'ULQIKPE

NKA/UZQ E SI EZIPUTA ONYE NWE AKU

Mgbe ọbụla e nwere mkpesa, ọgbugba akwukwọ, akwukwọ ikekere n'udị ọbụla, ebubo, maqbụ ozi maqbụ akwukwọ ulqikpe nyere ntuziaka n'ọnukụ ulqikpe ya, ọ dị mkpa na a ga-ekwu ma kpọọ ihe onye nwe ihe maqbụ dị otu ebe maqbụ na a ebugharị ya nke otu onye nwe maqbụ na e hiri nne nwere, a ga-agbaso iwu nke dị na nkebi 290 na 296 etu o siri dị.

AKU NWANYI LURU DI N'USORO IWU NABATARA

Ọ bürü na nwaanyi luru di n'usoro ziri ezi n'usoro iwu, a ga-ekweta na ihe akụakụ ya bụ nke nwaanyi ahụ nṣuru di ahụ.

USORO IDOZI NANCHEKWAWAAKU NWANYI LURU DI

Nwaanyi ọbụla luru di site n'usoro iwu nwere ihe enwe enwe (akụ) aha ya ga-adị na ihe ahụ o nwere n'agbanyeghi onye ọbụla na di ya site n'igbaso iwu e nwere nchekwawa etu usoro iwu e mebere maka nchekwawa na nkudoro na etu e si enwe ihe ga-egosi ka a ga-asị na o nwere ihe enwe enwe ndị ahụ ka onye alughị di.

ONYEANA-EBO EBUBO! MPUTAN'ULQIKPE

NNQCHITEANYA OKAIWU NAITULE AFQ

QNUNQ ONYEANA-EBO EBUBO MGBE ANA-EKPE IKPE

Onye ọbụla a na-ebo ebubo ga-anq n'ulqikpe site na mgbaso iwu mgbe niile a na-ekpe ikpe a, beereso ma o tinyere onwe ya n'ogba

IKIKE IME MKPESA 24

IKPE NDỊ A NA – EGBU NKENKE 25

**IGBU OKWU NKENKE NIKPE GBASARA İYI ASI
USORO NKENKE E JI EKPE IKPE İNU İYI ASI** 25

**MGBE A NA – ENYE IWU KA A TUQ MMADU MKPORQ
MAQBỤ DAA YA NHA** 25

**MGBUBI IKPE NKE MAJIE MAKAN, NWATA NA NDỊ
NTOROBIA MAKAN IME MPU NKEBI NKE NARI ABUQ NA IRI
NA ABUQ** 26

IGBU IKPE NKENKE MAJIE MAKAN UFODU IKPE 26

**NWALE IKPE SITE N'OZI A NURU
IKPEE IKPE SITE N'QZI A NURU** 26

**EBUBO
UDI EBUBO Dİ ICHE ICHE NKE A GA – ANABATA
WERE RUQ ORU** 27

**IHE EBUBO QBULA GA – EME (IHE GA - ADI NA EBUBO
QBULA)** 27

**IKPOGHACHI ONYE AKAEBE MA Q BURU NA A GBNWE
EBUBO** 27

**NKOWA MAKAN QDIDI IHE E NWERE ENWE NA QDIDI NDỊ
MMADU N'ULQIKPE** 28

NKA / UZQ E SI EZIPUTA ONYE NWE AKU 28

AKU NWAANYI LURU DI N'USORO IWU NABATARA 28

USORO IDOZI NANCHEKWAWA AKU NWAANYI LURU DI 28

ONYE A NA – EBO EBUBO: MPUTA N'ULQIKPE NNOCHITEANYA OKAIWU NA ITULE AFQ QNUNQ ONYE A NA – EBO EBUBO MGBE A NA – EKPE IKPE	27
ONYE OKAIWU MAKANNA MKPESA NA ONYE A NA – EBO EBUBO	29
ONYE A KPOCHIRI NWERE IKE İCHQ OKAIWU MAKANNA IKPE YA	29
IKIKERE OHANEZE NWERE İBIA GEERE IKPE N'ULQIKPE	29
İGBOCHI OHANEZE İBIA NSO EBE ULQIKPE NA – EKPE IKPE	29
NGUPUTA EBUO E BOROMMADU	30
IKIKERE ULQIKPE NWERE IKIKERE ULQIKPE NWERE ILE, EBE, ONYE MAQBÜ İHE GBASARA IKPE Dİ N'ULQIKPE	30
ONYE NA – AZARA QNÜ YA N'ULQIKPE GA - ANQRIRI MGBE ULQIKPE NA – AME NLELE A	30
IKEE IKPE (MPUTARA IKPE) JUDGEMENT	31
NTULE ULQIKPE MAKANNA IKEE IKPE E KPERE	31
İTU MKPQRQ (SENTENCE AND IMPRISONMENT)	31
MGBE A CHOPUTARA NA NWAANYI A MAARA IKPE Dİ IME	31
QNUNDU NNWALE OMUME (OGE NNWALE)	31
OGE / QNUNDU E NWERE IKE İTOPU ONYE DARA IWU	32

EBUBO

UDI EBUBO Dİ İCHE İCHE NKE A GA – ANABATA WERE RUQ ORU

Ebubo ga-adı n'udi etu esiri chikota na nchikota nke abuq dì n'iwu a, e nwekara ike idozighari ya dikà ɔnqdü siri chiq nke obula.

IHE EBUBO QBULA GA-ENWE (IHE GA – ADI NA EBUBO QBULA)

Ebubo obula ga-enwe ihe ndi a.

(a) O ga-enwe mmebi iwu onye a na-ebo ebubo mere.

(b) O bürü na o nwere aha a kpqrq iwu ahü a dara dì n'akwukwo iwu, e nwere ike kpö ya aha ahü n'iwu ahü.

(c) O bürü na o dighi aha a kpqrq ya n'ime akwukwo iwu, a gakowara onye ahü a na-ebo ebubo n'uzo doro anya udi iwu ahü o dara nakwa.

(d) Iwu e dere ede na nkebi nke iwu e dere ede ebe e siri nye ntuziaka maka adamiwu ahü.

İKPÖGHAGHI ONYE AKAEBE MA Q BURU NAA GBANWE EBUBO

Q bürü na e nwere ihe mgbanwe dì n'ebubo, ma q bü na e megbarirji ya, maqbü gbanwee ka e bido nnwale ikpe ahü, onye na-ekpe ikpe na onye a na-ebo ebubo ga-enwe ohere ikpöghachi onye akeabe onye q bü na e nwere ike q bü na q gbaala akeabe na mbü gbasara okwu a ka elele ya ma gbakwa ya ajuyu qnū maqbü jugharija ajuyu site n'igbado ükwu na mgbanwe niile ndi ahü e mere maka ya bü ikpe.

Ọ gaghị enye akwukwọ ikiye mkporo ahụ maqbụ nke a dara onye ahụ kama ọ ga-asị onye ahụ kpötara onye a maa ama ga-akwadoro ya n'ibe onye nke ga-abia n'ihu ụloikpe weta akwukwọ e jiri kpe ikpe ndị ahụ ikpe n'ulöikpe (Majie) ma nyefee n'aka ndị ọkaikpe ukwu onye ga-eleba n'udị iwu a dara na ikpe e kpere mara na ọ ga-ewelata aka na mkporo a türü maqbụ wetulata aka n'ego a dara onye ahụ na nha e mechaas ọ ga-enwere ihe e kpebiri n'ikpe ahụ wegara majistreeti kpere ikpe ahụ.

MGBGUBI IKPE NKE MAJIE MAKAKA OKENYE, NWATA NA NDỊ NTOROBIA MAKAKA IME MPỤ NKEBİ NKE NARI ABUO NA IRI NA AbUO

IGBU IKPE NKENKE MAJIE MAKAKA UFODU IKPE

Mgbe a kpụrụ mmadụ n'ulöikpe maka iwu tosiri na a gagba ya ajụjụ na-abughị iwu nke ga-eduga mmadụ nga mkpuruo ka maqbụ nke ikpe ọnwụ, ụloikpe nwere ike site na mgbaso iwu a dị ire, onye majistreeti nwere ike igbu ikpe a nkenke kpebie ya.

NWALE IKPE SITE N'OZIANURU

IKPEE IKPE SITE N'OZIANURU

Mgbe ọ bụ n'ulöikpe ukwu ka a ga-eguzo ikpe, mbido ikpe ahụ ga-abụ mgbe e wetara ihe akaebe gbasara ihe ahụ e ji ekpe onye ahụ ikpe, ikpe ahụ ga-agbakwasị ụkwụ n'ozia nṣiru maka ya bụ ikpe.

NCHIKOTA NLEBA ANYA NA OCHICHỊ IKPENKWUMOTỌ MAKAKA NDỊ DARA IWU MPỤ NA URUALA NKE ANAMBRA STEETI AFỌ PUKU AbUO NA IRI (2010)

Ọ bụ n'afọ puku abụo na iri (2010) ka e wubere iwu ikpenkwumotọ gbasara ndị na-eme mpụ na ụrụala n' Anambra Steeti nke ndị Bekee kpọro *Administration of Criminal Justice Law of Anambra State (ACJL)* n'aha ịchafụ.

Iwu ahụ webatara nnukwu mgbanwe doroanya n'nweta ikpenkwumotọ n'ihе gbasara ịda iwu mpụ n'Anambra Steeti. Nhiwe iwu ikpenkwumotọ ahụ ewebatala ọtụtụ ihe ọhụrụ dị icheiche nke gbadoro ụkwụ n'inyefe ikpenkwumotọ ga-echekwa ikiye ndị e boro ebubo. Ọmụmatụ, na Nkebi nke iri na atọ (*Section 13*) nke iwu (ACJL), nkwerpüta onye e boro ebubo bụ nke a ga-enwetarịri site na nkanụzụ onyonyo video maqbụ na nke a kporo *video rekoda*. Nkwerpüta ahụ ga-aburịri nke a ga-edede ede n'ihu ọkaiwu onye e boro ebubo. Nsogbu ịda mba n'irubeisi n'iwu ezipütara na nkebi nke iri na atọ (ACJI), nkwerpüta nke ahụ agaghị abụ ihe a ga-anabata n'ulöikpe.

Mgbanwe ndị ọzọ jupütara n'iwu (ACJL) Anambra Steeti. Ederede a chikötara nkebi niile dị oke mkpa n'iwu (ACJL) Anambra Steeti. ACJL Anambra Steeti nwere dị isi iri atọ (chapter 35) na nkebi nari anọ na iri isii na asaa (section 467). E kwupütara ọzọ na ọ bụ so naanị Nkebi ndị oke mkpa ka e lebara anya na nchikota a.

MMALITE

Iwu a ga-abu nke a ga-akpoputa dika ikpenkwumotø maka ndị dara iwu mpụ na ụrụala nke afọ puku abụọ na iri (2010) nke ga-amalite dìwa ire n'ubochị nke iri abụọ n'ọnwa Julai n'afọ puku abụọ na iri (2010)

Iwu a bụ nke a ga-eziputa:

1. Na ikpe niile e debanyere ka a malitere iwu ahụ, na;
2. Ikpe niile dị adị n'okpuru usoro iwu nnyocha gbasara ndị dara iwu mpụ na ụrụala (*cap 37.1991*)

N'igbado ụkwụ na nnyefe iwu nkebi nke nta nke abụọ (subsection 2) usoro iwu gbasara ndị **mpụ na ụrụala** nke otu puku na narị iri iteghete na iri iteghete na otu (*cap 37.1991*) agaghị adịkwa ire malite mgbe iwu a malitere.

NJIDE ONYE DARA IWU: ETU ESI EME YA

Njide na-aputa ihe mgbe onye uwe ojii maqbụ onye ọzọ jidere ahụ mmadụ site n'ikpuru ya belusọ na onye ahụ e nyefere onwe ya site n'okwu maqbụ omume

AGAGHỊ EJIKPA ONYE AHỤ AHỤ N'UZO ỌBULA

Onye e jidere agaghị abụ onye a ga-egbouchi (ya bụ jikpa ahụ) n'uzo ọbula belusọ na ọbu nziputa iwu ụlọikpe ọkaikpe udo maqbụ na onye ahụ ziputara akparanagwa ime isiike maqbụ ịchọ mgbaru.

(iii) Site n'ihe ngosi niile e dere n'ulọikpe gosiri na e mere ihe ahụ a dara n'iwu nakwa.

(iv) Site na mkpesa na a ńhụrụ maqbụ na a ńughi iyi.

IKPE NDỊANA-EGBUNKENKE

E nwere ike igbu ikpe ụfodụ nkenke kpebie ma nye ntaramaaḥuḥu so ya ozigbo ahụ maqbụ kwubie okwu ikpe ahụ na-egbughi oge dika ndị a.

- (a) N'ime ụlọikpe ukwuu dika iyi asị nakwa ileda ụlọikpe anya.
- (b) Iwu ndị ụlọikpe omebeiwu nke steeti.

© Umụ obere adamuiwu na umụ urughuru agwa adabaghị adaba n'ulọikpe (majie) maqbụ ndị a hoputara maka ileba okwu anya. (tribunalu)

IGBU OKWUNKENKE N'IKPE GBASARA İYİ ASİ USORO NKENKE E JI EKPE IKPE İNÜ İYİ ASİ

Ọ bürü na ụlọikpe na-eche na mmadụ ńhụrụ iyi dị ka na Nkebi Narị Abụọ na iri.

- (a) A ga-agbado ụkwụ n'iyi ozi e nwetara n'aka iyi asị ahụ were kwuo na a ga-ama onye ọbula ga-agba akaebe maka ikpe a ahụ.
- (b) Kpe ya ikpe nkenke maka iyi asị ahụ, a chọpụta na ọ dara iwu ahụ, a tọọ ya mkporo ọnwa isii maqbụ nata ya nha dị ije nga ya ga-aha site n'igbaso usoro iwu ahụ siri kwu.

MGBE A NA-ENYE IWU KA A TUỌ MMADU MKPORỌ MAQBỤ DAA YANHA

Ọ bürü na (majie) ụlọikpe na mmadụ ga-eje mkporo maqbụ kwue ihe site n'igbaso ihe e dere na nkega nha narị abụọ na asatọ (208),

IKWUSI IKPE MPU NA ỤRUALA NA NTUZIAKA ONYE ISI IWU GỌQMENTI

Onye iwu nke steeti nwere ikitikere agamiihu ikpe onye a na-ebo ebubo na ọ dara nnukwu iwu kwuo ekwo maqbụ dee ya ede na steeti achọkwaghị ka e kpee ikpe ahụ gawa, n'ọnodụ di etu a, aga ahapuzị onye ahụ ka ọ lawara onwe ya, n'ihi na e mebichaala ikpe.

IWUBE IWU GBASARA MPU ỤRUALA

Mmadụ nwere ike inwe mkpesa banyere onye ozọ na-eche ọ dara iwu maqbụ banyerela n'ida iwu, beereso ma o nwere iwu kwuru na o nwere onye maqbụ ndị ọ díjiri ime ya bụ mkpesa, n'ọnodụ dị etu a, ọ bụzị onye maqbụ ndị ahụ ọ díjiri ga-eme ya bụ mkpesa.

IKIKE IME MKPESA

N'agbanyeghi ihe agbasachaghị ihe e dere n'iwu, onye uweojii nwere ike i were okwu gbasara onye baara mmadụ ọgụ, gaa n'uloiikpe na-agbanyeghi onye merụrụ ahụ ọ jụrụ na ya agaghị eme mkpesa ọbụla.

Na mgbaso usoro imewe iwu siri dị:

- (a) Iwu mpụ na ụrụala nwere ike ga n'uloiikpe (majie) ma onye ikpe o ji iñu iyi kpesaa maqbụ na o jighi.
- (b) N'ulø ikpe ukwuu
 - (i) Site n'ozi Atlonị Jeneral sitere n'igbaso etu ọ dì na nkebi nke narị na iri asaa na abụo (172)
 - (ii) Ozi sitere n'uloiikpe na onye ahụ a na-ekpe ikpe ñurụ iyi asị nke nnukwu onye ọkaikpe maqbụ nnukwu ọkaiwu chọpụtara site n'usoro iwu nke isi nke iri na ato (chapter 13)

AKWUKWỌ NJIDE NWERE IKE İDİIRE N'AKA ONYE OZỌ ABUGHỊ ONYE UWEOJII

Ulɔikpe ọbụla ga-emye fe akwukwọ njide nwere ike ilebaanya iziputa ya ngwangwa mana ọ bürü na ọ nweghi onye uweojii nọ ya izuputa ya, o nwere ike inye ya onye ozọ maqbụ ndị ozọ ga-eziputa ya.

AKWUKWỌ IKIKERE NJIDE NWERE IKE İDİIRE N'AKA ONYE OZỌ ABUGHỊ ONYE UWEOJII

Onye ọbụla ga-emezu iziputa akwukwọ njide ahụ ga-enweta ikike, ugwu na nchekwa niile díjiri onye uweojii ma ziputa ihe niile iwu chọrọ ka onye uweojii ahụ mee.

USORO IZIPUTAAKWUKWỌ IKIKERE NJIDE

Akwukwọ njide ọbụla ga-aburiri nke a ga-eziputa n'ubochị ọbụla nke gunyere ubochị uko maqbụ ubochị ezumike oha

Nziputa akwukwọ njide ọbụla nke onye uweojii ọbụla ga-eziputa ga-abụ nke ọ ga-eme *ebe ọbụla na oge ọbụla* na steeti ahụ ma wezuga ime ya n'uloiikpe ebe nnwale ikpe na-aga n'ihi.

Onye ọbụla ga-emezu nziputa akwukwọ njide ahụ ga-agwa onye ọ biara ijide na e nwere akwukwọ nziputa njide belüşo na O nwere ike igbado uko na O ga-acho igbapụ maqbụ ju njide

Onye ọbụla e jidere site na nnye fe akwukwọ njide ahụ díka usoro iwu dì na nkebi nke iri abụo na iteghete (29 na iri ato (30), a gakpoputa ya n'uloiikpe nyere akwukwọ njide ahụ ma ọ bürü na e nwere ike ime otu a.

IKIKERE IJIDE MMADU N'EJIGHI IKIKERE NJIDE OZIGBO

Akwukwọ nzipụta njide nwere ike ịbü nke a ga-ezipụta n'agbanyeghi na o nwere ike ọ gaghị adị n'aka onye ahụ kwasịri izipụta ya, ma etu o sila dị, a ga-egosi ya onye ahụ e jidere mgbe ọbụla a chọro ya.

IJIDEKWA ONYE NA-ACHỌ ỊGBAPU

Onye ọbụla nọ echee ka e kpee ya ikpe wee gbapụ ma ọ bụ **zopụta**, onye o si n'aka ya gbapụ ma ọbụ zopụta, onye ọbụla ọ si n'aka ya gbapụ maqbụ zopụta ga-achụ ya ma jidekwa ya.

AKWUKWỌ NZIPÜTA OCHUCHO (NNYEFENANZIPÜTA) IKPE NDỊ GA-ENWE IKIKERE AKWUKWỌ NNYOCHA

Ebe ụlọikpe maqbụ ọkaiwu nke udo nwere afọ ojuju na ozi Ọ natara bükwa nke a ńṣuru iyi, dee ede na e nwere nkwenye na ihe mere n'ime Anambra Steeti n'ụlọ, ụgbommiri, n'ụgbọala, ihe e ji akwanye ngwongwo maqbụ n'ugboelu maqbụ ebe:-

1. Ihe ọbụla a nọ na ya wee zipụta akparamagwa mpụ ahụ maqbụ ebe a na-enyo enyo a nọ wee mepụta ya; maqbụ
2. Ihe ọbụla ga-enye aka na ngosi akaebe na ọ bụ etu ihe siri mee, maqbụ
3. Ihe ọbụla a ga-agbakwasị ụkwụ ma bürü ihe a na-atụ anya na ọ bụ kwenye na a ga-eji ya mee mpụ, ụlọikpe maqbụ onye nniwe udo ikpenkwumọtọ nwere ike inyere akwukwọ nzipụta njide

IKIKE ONYE ISI IWU NA GỌQMENTI NA USORO IWU MPỤ NA ỤRUALA

OZI ONYE ISI IWU NA GỌQMENTI

N'agbanyeghi ihe na-esoghị usoro iwu a maqbụ n'iwu ndị ọzọ ndị omebe iwu nke Anambra Steeti mere, onye isi iwu nke steeti nwere ike isi n'aka onyeisi ụlọikpe nke steeti were nata ntụziaka gbasara iwu ọbụla a dara na usoro e si ekpe n'agbanyeghi ihe adighị n'iwu a maqbụ iwu nke ndị omebe iwu, onyeisi iwu nke steeti nwere ike n'aka ụlọikpe ukwuu nweta ozi maka iwu ahụ e mebere site etu esiri kwekorita na mmebe iwu ahụ e dere.

INYE NDUMODU IHE GBAGARA IWU NA – ỊTUZIRI NDỊ UWEOJI AKA

Onye isi iwu nke steeti nwere ikikere inye ndị uweojii maqbụnochia anya ndị ọzọ ndumodụ n'ihe gbasara ịda iwu ndị ahụ ndị omebeuru nke Anambra Steeti mewere.

Ọ bürü na ndumodụ onye isi iwu nyere dị ka e dere nkebi nke otu narị na iri isii, nkega nke mbụ adabaghị maka na e tinyebeghi okwu ahụ ọnụ, onyeisi iwu ga-ewere akwukwọ ndumodụ na ntụziaka ahụ o dere nye ụlọikpe ji ikpe ahụ.

Onyeisi iwu nke steeti nwere ike igwa onye uweojii maqbụ nnochianya ka o bunye ya (fajlı) ebe e depütara maka adamiiwu ọbụla ndị ụlọgbakọ Anambra Steeti mebere. Onye uweojii maqbụ onye nnochita ga-agba mbụ were (fajlı) ahụ wegara onyeisi iwu dika o siri chọp.

nnyocha iwu ịda iwu nke ọkaikpe (majie) jiri aka ya leba anya ma a gakpupụ onye a na-ebo ebubo n'ülöikpe ukwuu maka nnwale kwa gakwusi na steeti.

A GAGHI ENWEZI NNYOCHA ỌZỌ KAMAA GA-ENWE IHE AKAEBE GA-EGOSI MAỌBU NAANI OZI KAAGA-ACHỌZI

Ọ bụrụ na e nwere usoro iwu e ji gbaso ịda nnukwu iwu maỌbu na e nwere iwu, ọkaiwu dịbunu na-egosi na ọ bụ ülöikpe maỌbu onye ọkaikpe (*Majie*) ga-eme nnyocha gbasara okwu ahụ. A gaghi enwezi nnyocha ọzọ kama a ga-enwe ihe akaebe ga-egosi maỌbu so ozi ka a ga-achọzi.

IHE USORO IWU ỤLỌIKPE ADABAGHỊ ADABA NA-EWETA

E DEZUGHỊ AKWỤKWỌ ỤLỌIKPE NA AKWỤKWỌ IKIKE NJIDE, AGAGHỊ EGBOCHI ITULE IKPE

Mgbe onye a na-ebo ebubo jiri aka ya bia n'ülöikpe maỌbu na a gbara ya akwụkwọ n'ülöikpoe ma e ji akwụkwọ ikitere maỌbu na e ijighi maka iwu a na-ebo ya ebubo Ọ dara maỌbu kwu ọzọ, e nwere ihe ngosi a ga-agbado ụkwụ wee kpee ya ikpe, ma a ga-aga akwado akwado maỌbu kee ikpe na-agbanyeghi ma akwụkwọ ikitere mkpụta e dere ya nke ọma maỌbu na e deghị, ma enwere ihe megidere iwu maỌbu na a nweghi, ma e nwere ihe edeghi, nke ọma n'akwụkwọ mkpụta maỌbu akwụkwọ ahụ, na-agbanyeghi ma o nwere iyi a nñurụ a dabachaghị adaba, maỌbu n'usoro mkpesa adabachaghị nke ọma maỌbu na ihe agaghaghị n'usoro a chọqọ etu iwu siri chọqọ njidee e jidere onye a na-ebo ebubo

n'aka onye ọru iwu nkwo n'ülöikpe maỌbu onye uweojii maỌbu onye ọbụla a kpọro aha maka ọru a

1. Otu n'ime ndị ọru uweojii e nyere ikike, ileba anya n'ichọ ihe dị n'ülö, ụgbommiri, ihe e ji akwa nye ngwongwo, ụgbọala, ụgbọelu maỌbu ebe ndị ọzọ, ga-apiachi ihe ọbụla o nwetara ebe ahụ ma webata ya n'ülöikpe nyere ya akwụkwọ nzoputa ọchuchọ ahụ dika nniwe usoro iwu.
2. Ọ ga-ejide onye ọbụla ọ hụrụ n'ülö ahụ maỌbu ebe ahụ ma ọ búrụkwa na ọkaikpe hụrụ mkpa ọ dị nye ntụziaka n'akwụkwọ ikike njide.

ỊTỌHAPU ONYEANA – ENYO ENYO

Ọ bụrụ na a hụrụ onye ọ bụla nọ n'ülö maỌbu onye ihe ọbụla nwe ihe ọbụla a kpọro aha n'akwụkwọ ikitere nnyocha ma kpupụ ya n'ülöikpe ma e nweghi mkpesa ọbụla megide ya na ọ dara iwu, ülöikpe ga-ahapụ ya ozigbo

ONYE GA – EBINYE AKA N'AKWỤKWỌ IKIKERE ỌCHUCHỌ

Akwụkwọ ikike njide ọbụla ga-apụta ihe site na ntụziaka ülöikpe maỌbu ndị nniwe udo ikpenkwumotọ nyefere ya.

OG E NYERE MAK AKWUKWQ NZIPUTA OCHUCHQ IDIRE

Akwukwq ike njide obula ga-akwudo etu e si nyefee ya wee ruo mgbe e mezuru ya maqb na ulokpe maqb onye nwi udo ikpenkwumot kachara ya

ONYEAGA – ENYEFEAKWUKWQ NZIPUTA OCHUCHQ

Enwere ike inye akwukwq ike njide maka otu onye maqb karja, n'onod dji etu a, a ga-enyefe ya etu e siri ziputa.

OG E AGA – EJI NYEEFEAKWUKWQ NZIPUTA OCHUCHQ

E nwere ike inyefe akwukwq ike njide ma mezuo ya n'ubochi obula nke gunyere ubochiuka maqb n'oge ezumike qha n'agbata elekere ise nke ụtutu na elekere asato nke anyas mana ulokpe maqb onye nwi udo ikpenkwumot nwere ike site n'ezi uche ya kpebie na a ga-emezu akwukwq ike njide ah n'ime awa obula

Ebe ulokpe maqb onye nwi udo ikpenkwumot nyere iwu maka imezu akwukwq nziputa ochuchq e mere n'abugh oge e dere n'akwukwq, ulokpe nwere ike inye nkwo doro anya maka imezu ihe ha ziputara.

ONYE NWE EBE E MECHIRI EMECHI INYE OHERE MAK NNYODA

Mgbe obula a choptara na ulo maqb ebe a ga-eziputa nchocha ah mechiri emechi, onye obula na-elekota ulo ah anya ganye onye uweojii maqb onye ozq nwere ikeke nchocha ohere ka o

IME KA NDJ A NA-EKPE IKPE NA NDJ AKAEBE NA-ABIA N'ULOKPE UBOCHI A KARA IKPE

Ullokpe obula nwere ikikere ime ka a kputara ya onye obula nke no n'onuk ullokpe ya, onye daa iwu obula n'Anambra Steeti maqb dika usoro iwu si di n'onuk ah gbaso usoro i kpere ikpe gbasara iwu ah q dara ka a ga-as na q bu n'onuk ah ka q daara ya bu iwu. A ga-esokwa onye ah etu iwu siri dee na a ga-eme ya.

ITINYEGHACHI ONYE DAARA IWU N'ULQ NNCHERE IKPE NA USORO NDJ QZO D MKPA MAKAIGAN'IHU IKPE

Onye obula e jidere maka ida iwu obula qkaikpe (majie) e nweghi ikikere ikpe ikpe ah oge a gaghi e lee aka, a ga-akpuputa onye ah n'ulokpe (majie) ka e tinyeghachi ya n'ulq ndj na-eche ikpe ha (ya bu ulq nnchere ikpe).

MAJIE NWERE IKE IDOTE MMADU N'ULQ MKPQR

Mgbe onye qkaikpe lebachara anya na njide na aririo maka idebegodu onye ah e jidere site na nkowa q nweta n'akwukwq e depurara maka njide onye uweojii wetara, q ga-enwe ikikere ma ikwu ka edebe onye ah ebe a na-edowe ndj na-eche ikpe wee ruo mgbe o nwetara ndumod onyeisi ndj na-akpupu mmadu n'ulokpe maqb ndj a hoputara ga-anurq ikpe ah (tribunal).

NJIKERE NAKWA ETU A GA-EJI IHE ONYE OSIARI R QR

IKIKERE MAK NNYODA IDA IWU NKE MAJIE AGHAGHIKWAADIIRE NA STEETI

Dika nkowa usoro iwu nke isi nke a gosiri, ikikere maka

ONYE NKWUDO (ONYE AKAEBE) GBAA ỌSỌ A GA-ETINYE YAN'ULO MKPỌRỌ

Ọ bụrụ na ụloikpe enweta ozi site n'iñụ iyi n'aka onye mkpesa na onye a kwudoro n'akaebe chọrọ ịgba ọsọ hapụ Anambra Steeti ka o wee gbanarị ikpemkwumọtọ, ụloikpe ikiye inye iwu ka a jide ya ọzọ ma tiniye ya n'ulọ mkpọrọ wee ruo ụboghị a ga-anwale ikpe ya. Uloikpe nwekwara ike chọpụta na ọ dị mkpa ka a na-apụta ya n'ibe site n'usoro esi eme ya.

NTUGHARI UCHE MAKÀ EGO (BEELU) NKE ONYE ỌKAIKPE MAỌBU ONYE UWEOJII DEBARA

Ọ bụrụ na onye ọkaiwu na onye uweojii chere na ego ejị tọghapụ onye ejị ejị pere mpe maqbụ kwa na ụloikpe a kaghịri anabata **ntohapụ n'akaebe** nke onye na-azara ọnụ ya n'ulọikpe, onye **Joji** maqbụ **Majie** site na mkpesa ndị uweojii maqbụ ọkaiwu nwere ike inye akwukwọ ikiye njide (*Warrant*) onye na-azara ọnụ ya n'ulọikpe ma mgbe e nyechara onye ahụ ohere i zara ọnụ ya, onye **Joji** maqbụ **Majie** (ọkaikpe) nwekwara ike itinye kwa ego buru ibu karịa nke mbụ ma nye iwu ka e tiniye ya n'ulọ mkpọrọ ruo mgbe ọ ga-azara ọnụ ya maqbụ nyekwa oghere itohapụ ya site n'aka onye nkudo akaebe.

Ọ bụrụ na onye na-ekpere ọnụ ya chọrọ ha ya were aka ya zaara ọnụ ya, ụloikpe ga-eme ka ọ maara ikiye o nwere maka nnwale ikpe ya n'uloiukpe nakwa ihe nke ahụ ọ chọrọ nwere ike i pütara ya.

banye zipụta ọrụ e dunyere ya ma nyekwa ya ihe niile o kwusiri iji mee nchöcha ahụ nke ọma.

Ọ bụrụna o hijara ahụ I banye n'ime ụlo, ihe maqbụ ebe a chọrọ ime nchöcha, onye uweojii maqbụ onye ọzọ e dunyere imezu akwukwọ ikiye ọchuchọ ahụ ga-agà n'ihi n'izipụta usoro **iwu**

Ọ bụrụ na o mere ka e si nwee onye nọ na gburugburu ụlo, ihe maqbụ ebe ahụ a na enyo enyo dị ka a ga-asị na ọ na-ezo onwe ya ezo maqbụ ihe gbasara nchöcha a na-eme oji, onye ahụ ga-abụ onye a ga-elebara anya site n'inyyocha ya nke ọma. Ọ bụrụ nwaanyị, ọ ga-abụ nwaanyị ibe ya ga-eji aka ya wee mepụta nchöcha ahụ maqbụ a kpoga ya: n'ulorụ ndị uweojii maka nnyocha.

Beusọ na ụloikpe maqbụ onye nhiwe udo ikpeakwumọtọ e nyere ntuziaka, ọchuchọ ọbụla a ga-eme ga-abụ nke a ga-eme n'ihi onye e degara akwukwọ nzipụta ọchuchọ ahụ, nke mere na onye ahụ ga-akpọta onye osiarị (onye akaebe)

Ihe niile e depütara nke zipütara ihe e lebara anya na ihe a piachiri bụ nke onye mmezu akwukwọ ikiye ọchuchọ ahụ ga-ebinye aka, onye e mere ọchuchọ ga-ebinyekwa nke ya, na onye akaebe (**ma e nwee**) A ga-enye otu akwukwọ nke ihe ndị a e depütara dị n'ime ya onye ahụ a mere ọchuchọ ka ojide ma ọ chọ.

INYEFEE IKPE N'ULOIUKPE STEETI ỌZỌ

Mgbe ọbụla e nyefere akwukwọ ikiye ọchuchọ ọbụla

megidere iwu steeti ọzọ dí n'ala anyị bụ Naijirịa, ọ wee bürü na e nyerefere akwükwo akpomokụ banyere iwu a dara na steeti ahụ maqbụ na a kpọpụla onye ọzọ ụloikpe maka ịda iwu ahụ; ụloikpe nyefere akwükwo ikiye njide ahụ nwere ga-agbaso usoro nke ***nkebi iri anọ na abụo*** (42), nyefee ihe ọbụla enwetala ma bürü nke e wetara n'ulöikpe n'ijikọ nnyefe nkebi nke iri anọ na otu (41), iri anọ na abụo (42) na iri anọ na anọ(44), iwu nyere na ọ bụ ụloikpe nyere akwükwo ikiye ọchuchọ ka ọ díjiri ileba anya n'ikpe ahụ.

MBOCHI IDAIWUDI ICHE ICHE

NCHEKWA ONYE ANA-ENYO ENYO

Mgbe ọbụla a gwara ọkaikpe n'iyi na ọ nwere onye nọ n'kpouru ọchichị ụloikpe ya na-ezo onwe ya ma nwekwa ebumnobi ime ihe megidere iwu, onye ọkaikpe ahụ ga-agbaso ihe e dere n'okpuru ederede a na nkebi na-eso (***ya bụ nkebi nke iri ise na abụo***) ma gwa onye ọ díjiri ka ọ kowapụta ihe kpatara o ji jụ ime nkwekorita n'ulöikpe na mkpebi ibia mgbe O kwesịri site n'inwe onye akaebe na nzipụta omume dí mma n'oge na-agaghị akarị otu afọ dí ka o si mmesi ọkaikpe.

NCHEKWA ONYEOMEKAOME

Mgbe ọbụla e ji iyi mee ka onye ọkaikpe (majie) mata na n nwere onye nọ n'ọnukụ (*mkparara*) ebe ọ na-ekpe ikpe na:

1. Site n'agwa ịbü onye na-ezu ihe mmadụ site na mmanye (*ojiegbejeohi*), onye ntiwa ụlo maqbụ onye ohi
2. Site n'agwa ịbü onye na-anabata ihe e zuru n'ohi nke ọ maara na e zuru ihe ahụ n'ohi maqbụ site na

IHE ONYE A MAAAMA GA-EJI GBAPUTA MMADU E JI EJI

Ọ bụ ụloikpe ga-ekwuputa ego ole ***onye nkwo*** (akaebé) ga-akwụ iji gbaputa n'akaebé onye dara iwu nke a ga-edeputa n'ihu ụloikpe maqbụ odeakwükwo ụloikpe maqbükwa n'ihu (DPO) (onyeisi ndị uweojii) maqbụ onyeisi na-elekota ndị nọ na nga. A gamezu ihe niile iwu nyere maka onye nkwo (onye akaebé) onye a maa ama ịnapụta mmadụ n'akaebé.

UDI ỌNQODU INABATA NDỊ NKWUDO

Mgbe a chọrọ ịtọhapu onye dara iwu, ndị nkwo (sureties) maqbụ onye amaama nwere ike ịdị otu, maqbụ abụo ma kwudoro otu onye, nke ọ bụ onye nwere ike ịnqoro onwe ya maqbụ ha niile nwere ike ikwekorita ma ọbụru ha dum na-ekwu otu ihe.

QNQODU A GA-EJI NABATA (BEELU)

Mgbe ọbụla a tọhapuru onye a na-ekpe ikpe na ***beelu (bail)***, onye a maa ama ka ụloikpe ga-eme ka ọ na-abia ikpe mgbe ọbụla a chọrọ ya, ụbochị na oge e ji ekpe ikpe ahụ. E nwere ike ịbụgharị ikpe kwa mgbe kwa mgbe ma ụloikpe nwekwara ike inyegharị iwu mgbe ọzọ a ga-ekpe ikpe ahụ.

NTOPU ONYE E JI EJI N'EBE EJI YA

Mgbe usoro e ji a tọhapu onye e ji ejí zuru, a ga-edetu ya edetu n'akwükwo, ụloikpe ga-ewere ndetu ahụ nye onyeisi ụlo mkporo maqbụ onyeisi ndị uwe-oji, mgbe onyeisi nke ọbụla natara ikitere si n'ulöikpe bia, ọ ga-atọhapu onye ahụ e ji ejí.

na ndị akaebe ya ga na-abịa mgbe ọbüla a chọrọ ha n'ụlọ ikpe maqbụ a chọta onye a maara nke ọma n'obodo ka ọ bürü onye akaebe.

İNABATA(BEELU) MGBEAJUSIRI YA

Onye ọkaikpe; ụlọikpe ukwuu nwere ike ịnabata onye ikpe ya dịbụ n'ụlọikpe nta nke Anambra Steeti, ma a ga-eleba anya n'ọnukụ ụlọikpe ukwuu ahụ, etu o siri nwee ikitere bụ ụlọikpe ukwuu a chọrọ iwega ikpe maka mgbaputa n'akaebe, ma ọ bürü n'ụlọikpe kpere onye ahụ ikpe chere na ya agaghị eme nke ahụ.

IDE AKWUKWỌ MAKÀ INYE (BEELU) INYE ONYE MGBAPUTA(ONYEAKAEBE)

Ọ bürü na onye na-azara ọnụ ya n'ụlọikpe rịorọ ọkaikpe ụlọikpe ukwuu ka e nye ya onye mgbaputa (ya bụ onye akaebe) nke ụlọikpe nta jụrụ inye, maqbụ kwa na ihe dị n'iwu o mere abughị nke ọlụikpe nta nwere ikitere nye onye mgbaputa akaebe, ụlọikpe nta ga-edekwa akwukwọ degara ọkaikpe ukuww na-ekpe onye ahụ dara iwu ikpe.

OKAIKPE UKWUU NWERE IKE IMEGHARI (BEELU) ULQIKPE(MAJIE) MAQBỤ NKE NDỊ UWEOJII

Na agbanyeghi, iwu ndị ahụ a tapiara nke ọma nke dị na nkebi *iri asaa na anọ nakwa iri asaa na ise*, ọkaikpe n'ụlọikpe ukwuu nwere ike inye ntụziaka ka ndị nọ na nga ekpebegi ikpe n'Anambra Steeti enwe onye nnaputa akaebe maqbụ lebanya anya e tu ụlọikpe nta (*nke majie*) maqbụ ndị uweojii siburu chọq ka anaputa ndị dị otu a n'akaebe.

3. ịbụ onye na-ezo ndị ohi na-enyekwa aka izowe ihe ezutere ezute nakwa ire ha ere
4. Site n'imeputa maqbụ nye aka n'ịda iwu nwere ntaramahụhụ e zipütara *n'iwu ndị ekperema* dị n'isi nke *iri atọ na atọ (33)*, *iri atọ na anọ (34)*, *iri atọ na ise (35)* *maqbụ iri anọ (40)* maqbụ
5. Site n'imeputa maqbụ ịnwa anwa maqbụ inye aka wee daa iwu ga-ewebata *ogbatauhie* (*ogbaaghara*) n'ebe udo dị maqbụ
6. Site n'oke nchụnokụ n'ize ndụ dị ka onye agaghị ejide ghara ịbụ nke ga-ewebata ihe ọdachi n'obodo. (*ya bụ onye omekaome na-emenyne ndị mmadụ egwu nke e nweghi ike ima ebe ọ nọ.*)

Okaikpe (majie) nwere ike site na nhibe atumatu ndị, chọq ka onye ahụ kwuputa ihe kpatara na ọ choghị ka e nye ya iwu ibanye nkwekorịta ga-enwe onye akaebe maka omume dị mma n'oge agaghị akarị afọ atọ dika o siri mmasị ọkaikpe.

IKIKE İJU İNABATA NDỊ NKWUDO (SECURITIES)

Okaikpe (majie) nwere ike jụ ịnabata onye ọbüla e nyefere site usoro nkebi ndị bu üzö, ọkaikpe nwere ike ịgbado ụkwụ nay a debanye na onye akaebe ahụ ekwesighị.

USORO İJU İNABATA ONYE NKWUDO (SECURITY)

Ọ bürü na onye ọbüla e nyere iwu ka o nyefee akụ maqbụ ihe

onwunwe ọbụla dika e zipütara na mbụ e mepụtaghi ya n'ụbochị maqbụ ihe onwunwe ahụ e ruo, ọ ga-abụ onye a ga-etunye n'ulọ nga (mkporo) belusọ etu e si zipüta na **Nkebi nta nke abụo** (*sub section 2*) dị na nkebi a, maqbụ na ọ nɔrɔla n'ulọ mkporo a ga-ejidekwa ya wee ruo mgbe oge ahụ e kwuru na mbụ abịa n'isi njidewe maqbụ mgbe o nyefere akụ maqbụ ihe onwunwe ahụ n'ulöikpe maqbụ n'aka ọkaikpe ahụ kwupütara maka ya.

İGBAPUTA MMADU N'AKAEBE İNABATA MMADU N'AKAEBE NA-EJIGHI AKWUKWÖ IKIKERE NJIDE

Ọ bürü e tinye mmadu ụlo ndị uweojii ma e jighị akwükwo ikitere njide maka iwu ọ dara na-abughị nke ntamaahụhụ ya bụ **onwu**, onye uweojii na-ahụ maka ụlo ndị uweojii ahụ nwere ike kwere ka e were **onye nkudoro** gbaputa onye ahụ e jidere. A ga-eme nke a site n'igbaso usoro iwu nke (**nkebi nta abụo** (2)) ma ọ bürü na a gaghị enwe ike ikpoputa onye ahụ n'ọnukụ ulöikpe ebe ọ dara iwu ahụ n'agbata awa iri abụo na anọ.

Onyeisi ndị uweojii na-ahụ maka ụlo ndị uweojii nwere ike ịtohapụ onye e jidere dara iwu ma ọ nwere onye **nkudoro ma o nweghi** ma ọ kwụo ego hirinne ọ kwesiri na ọ ga-akwụ ma kwe nkwa ịbia n'ulọ ndị uweojii maqbụ n'ulöikpe oge ọbụla na ebe ọbụla a chorọ ka ọ bịa.

Ọ bürü na onye uweojii nke e tinyere ụlo ndị uweojii n'aka, achopputa na onye a kpötara ebe a na-edote ndị dara iwu dara oke (nnukwu) iwu, onye uweojii ahụ ga-akpuga onye ahụ n'ọnukụ ulöikpe ukwuu nwere ikitere ikpe ya ikpe n'egbughi oge ọbụla

OGE ULQIKPE UKWUU NWERE IKE IKWE KA ANAPUTA MMADU N'AKAEBE

Ọ bürü na a na-ekpe mmadu ikpe nke ntamaahụhụ ya bụ ọnwu (ikpe ọchụ) onye nwere ike inye ya (*beelu*) onye ga-agbaputa ya n'akaebe bụ naanị ọkaikpe ukwuu nke ulöikpe ukwuu (High Court Judge)

MGBE ULQIKPE INYE MMADU (BEELU) İDA NNUKWU IWU (NKE NTAMAHỤHỤ YABỤ ONWU)

Ọ bürü daara nnukwu iwu nke ntamaahụhụ ya bụ **onwu**, ulöikpe nwere ike inye ya (*beelu*) (ya bụ onye ngbaputa n'akaebe)

MGBE OZO ULQIKPE NA-ANABATA (BEELU)

Ọ bürü na e jidere mmadu maka ịda iwu na-abughị ndị ahụ e dere na nkebi nke abụo ndị dị n'ihu, ulöikpe ga-enye ohere ịgbaputa onye ahụ n'akaebe naanị ma o nwere ihe a hụrụ ga-eme ka a ghara ime nke a.

IHE EJI ANAPUTA MMADU NA BEELU

Mgbaputa n'akaebe; ikpe ọbụla ga-agbado ụkwụ n'usoro ulöikpe siri chorọ ya, nke ga-agbakwasị ụkwụ n'usoro dị ka ikpe ahụ siri dị, ọ ghaghị akarị ihe a ga-eji gbapua n'akaebe adị ikpe ahụ.

NDỊ MGBAPUTANA(BEELU) NDỊ MGBAPUTAN'AKAEBE

Onye na-azara ọnụ ya n'ulöikpe ga-enwe otu onye akaebe maqbụ karịa dika etu ulöikpe siri chorọ ma wetakwa ego maqbụ ihe gosiri na a ga-enwe ntükwsị obi na ha. Mgbe ọbụla a chorọ onye ahụ